

ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ МЕТОДІВ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

У статті досліджуються питання щодо вибору та особливостей застосування різних методів нарахування амортизації основних засобів для різних стадій життєвого циклу продукції. Ключові слова: основні засоби, амортизація, життєвий цикл продукції.

В статье исследуются вопросы выбора и особенностей применения различных методов начисления амортизации основных средств для разных стадий жизненного цикла продукции. Ключевые слова: основные средства, амортизация, жизненный цикл продукции.

This article investigates the question of the optimal choice of the method of depreciation according to the product life cycle. Keywords: fixed assets, depreciation, the product life cycle.

Постановка проблеми. На даний момент підприємства України недостатньо приділяють уваги вибору методу нарахування амортизації на різних стадіях життєвого циклу Тому дана проблема потребує подальшого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вибору методів нарахування амортизації займалися так вітчизняні та зарубіжні вчені, як Словінська Л.Г., Сопко В.В., Хендриксен Е.С., Юшко С.В. та ін.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. На даний момент питання вибору найкращого методу нарахування амортизації основних засобів, залишаються недослідженими, особливо в сучасних умовах.

Метою статті є визначення методів нарахування амортизації, які потрібно застосовувати на різних етапах життєвого циклу продукції, що виробляється за допомогою даного основного засобу.

Вклад основного матеріалу. При виборі методу нарахування амортизації основних фондів необхідно врахувати такі фактори:

- тривалість життєвого циклу продукції, яка виробляється;
- темпи зростання обсягів виробництва продукції, її доходності, витрат;
- зміни в податковій політиці держави;
- мінімально припустимий строк корисного використання об'єкта амортизації;
- необхідність формування власних фінансових ресурсів організації протягом амортизаційного періоду.

Після 1 січня 2011 року амортизація основних засобів як в податковому, так і в бухгалтерському обліку нараховується наступними методами: прямолінійним, виробничим, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивним. Але на даний момент не існує певних рекомендацій по вибору методу нарахування амортизації. Кожен з цих п'яти методів має свої недоліки. Наприклад, прямолінійний метод не бере до уваги кількість одиниць випущеної продукції

(через це не можливо скористатися ефектом податкової економії), а прискорені методи взагалі найменше відповідають економічній сутності амортизації. Використання виробничого методу є обмеженим на практиці, оскільки він має недоліки, аналогічні до прямолінійного, а також цей метод більш доречно застосовувати для груп основних засобів №4 та №5 («Машини та обладнання», «Транспортні засоби»). Але для податкового планування більш вигідними є прискорені методи нарахування амортизації. Отже, доцільно вибирати метод нарахування амортизації в залежності від життєвого циклу продукції, що виробляється за допомогою даного основного засобу, оскільки відтворення основних виробничих засобів визначають чотири стадії існування продукції: розвиток, становлення, зрілість, спад.

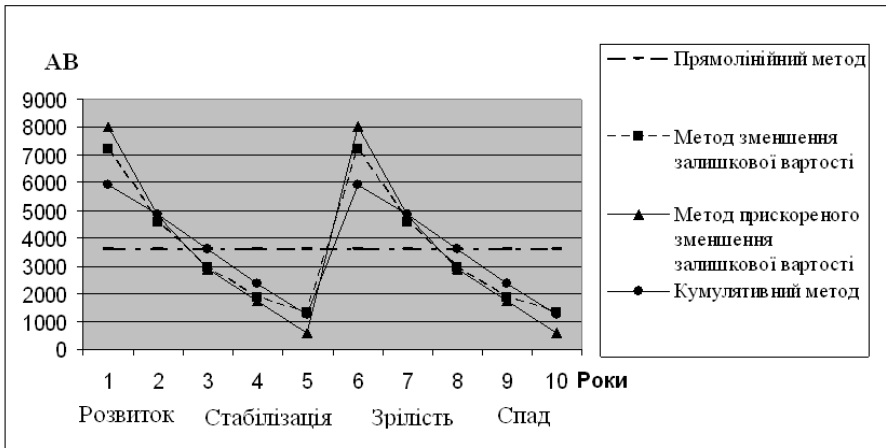
Обґрунтуємо дане твердження через розрахунки, проведені на прикладі верстата, придбаного за 20000 грн., ліквідаційною вартістю – 2000 грн. та строком корисного використання 5 років. Розрахунки приведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Розрахунок амортизаційних відрахувань (в грн..)

Рік	Первісна вартість	Амортизаційні відрахування	Накопичена амортизація	Балансова вартість
<i>Прямолінійний метод</i>				
1	20000	3600	3600	16400
2	20000	3600	7200	12800
3	20000	3600	10800	9200
4	20000	3600	14400	5600
5	20000	3600	18000	2000
<i>Метод зменшення залишкової вартості</i>				
1	20000	7200	7200	12800
2	20000	4608	11808	8192
3	20000	2949,12	14757,12	5242,88
4	20000	1887,4	16644,55	3355,44
5	20000	1355,44	18000	2000
<i>Метод прискореного зменшення залишкової вартості</i>				
1	20000	8000	8000	12000
2	20000	4800	12800	7200
3	20000	2880	15680	4320
4	20000	1728	17408	2592
5	20000	592	18000	2000
<i>Кумулятивний метод</i>				
1	20000	5940	5940	14060
2	20000	4860	10800	9200
3	20000	3600	14400	5600
4	20000	2340	16740	3260
5	20000	1260	18000	2000

Амортизаційні відрахування за різними методами нарахування амортизації на різних фазах життєвого циклу продукції представлені на рис.1.

Рис.1.Річні амортизаційні відрахування за різними методами нарахування амортизації

Бачимо, що, коли строк корисного використання верстата буде закінчуватися (тобто, він буде вже зношеним і не зможе використовуватись ефективно), продукція буде знаходитися на фазі стабілізації та зрілості. Використовуючи методи нарахування амортизації в залежності від життєвого циклу продукції, що виробляється, розрахунок буде наступним (таблиця 2). При цьому бачимо, що вже в кінці третього року буде відновлено більше 95% первісної вартості верстата ще на стадії стабільності. Це дозволить підприємству придбати новий верстат (або взяти його в кредит чи лізинг).

**Таблиця 2
Розрахунок амортизаційних відрахувань (в грн..) в залежності від життєвого циклу продукції**

Рік	Первісна вартість	Амортизаційні відрахування	Накопичена амортизація	Балансова вартість	Метод амортизації
1	20000	3600	3600	16400	Прямолінійн.
2	20000	6560	10160	9840	Прискор. зм. ЗВ
3	20000	7200	17360	2640	Прискор. зм. ЗВ
У кінці 3-го року на стадії стабілізації придбано новий верстат					
4	22640	9053	9056	13584	Прискор. зм. ЗВ
5	22640	5434	14490	8150	Прискор. зм. ЗВ
6	22640	3260	17750	4890	Прискор. зм. ЗВ
7	22640	1956	19706	2934	Прискор. зм. ЗВ

Продовження табл.2

8	22934	4187	4187	18747	Прямолінійн.
9	22934	4187	8374	14560	Прямолінійн.
10	22934	4187	12561	10373	Прямолінійн.
11	22934	4187	16748	6186	Прямолінійн.
12	22934	4187	20934	2000	Прямолінійн.

На стадії розвитку необхідно застосовувати методи пропорційного нарахування амортизації (прямолінійний або виробничий метод). Збільшення суми амортизаційних відрахувань за незначних обсягів реалізації сприятиме збільшенню ціни на продукцію, що призведе до зниження попиту на неї. Тому застосування прискорених методів нарахування амортизації є недоцільним через високі норми амортизації в першій половині строку використання.

Стадії становлення та зрілості характеризується зниженням рівня витрат на виробництво, зростанням попиту на продукцію і, як наслідок, максимізацією прибутку. На цих фазах фінансові ресурси ефективно витрачаються на розширене відтворення основних засобів, отже, доцільніше використовувати прискорені методи нарахування амортизації.

На стадії спаду відбувається зниження обсягів виробництва та продажу, зменшення прибутку. Через це, як і на стадії розвитку використовуємо пропорційні методи нарахування амортизації: прямолінійний та виробничий.

Отже, якщо розраховувати амортизацію за даною методикою, то за весь життєвий цикл продукції можливо буде використати три верстати, що дасть змогу максимізувати обсяги виробництва в періоди стабільності та зрілості продукції і принести додатковий прибуток за рахунок модернізації обладнання.

Висновок. Одним з основних напрямків підвищення ефективності використання основних засобів є їх оновлення та модернізація. Це можна досягти за рахунок ефективного використання амортизаційної політики (а саме вибору методу амортизації в залежності від життєвого циклу продукції). Як наслідок, збільшиться чистий потік грошових коштів, а це, у свою чергу, позитивно відіб'ється на операційній діяльності підприємства, його інвестиційній стратегії за рахунок технічного переоснащення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. – Газета «Все про бухгалтерський облік» за 2011р., №1,2,3.
2. Положення (стандарт) Бухгалтерського Обліку №7 «Основні засоби».
3. Господарський кодекс України

4. Дмитренко Е.Д., Кравець С.О. Обґрунтування вибору методу нарахування амортизації основних засобів. – Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. Збірник наукових праць: Випуск 33. – Київ; НАУ, 2012. – 238с.